

Φορολογία εισοδήματος

25.11.2023

Προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

- Αρχή του ενιαυσίου: το φορολογητέο εισόδημα προσδιορίζεται για κάθε ημερολογιακό έτος
- Συνέπειες για το δημοσιονομικό δίκαιο
- Φορολογικό έτος = ημερολογιακό έτος (8 παρ. 1 ΚΦΕ)
 - ♦ Φ.Π.Α.: διαχειριστική περίοδος
- Προϊσχύσαν καθεστώς
 - ♦ Χρήση: έτος απόκτησης του εισοδήματος
 - ♦ Οικ. Έτος: έτος υποβολής της δήλωσης
- Παρεκκλίσεις (προαιρετικά)
 - ♦ Νομικά πρόσωπα με διπλογραφικά βιβλία: 1/7 - 30/6
 - ♦ Θυγατρικές αλλοδαπών: φορολ. έτος μητρικής
- Δεν προβλέπεται πλέον υπερδωδεκάμηνη χρήση (8 παρ. 1, 5 ΚΦΕ)

Προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

- Αρχή της αυτοτέλειας των **χρήσεων** (8 παρ. 3 ΚΦΕ): το φορολογητέο εισόδημα προσδιορίζεται ανεξάρτητα για κάθε χρήση
- Συνέπειες
 - ♦ Έκδοση ξεχωριστών πράξεων προσδιορισμού για κάθε έτος
 - ♦ Παλαιότερα έλλειψη δικονομικής συνάφειας για πράξεις διαφορετικών ετών
- Εξαιρέσεις:
 - ♦ Μεταφορά ζημίας από επιχειρηματική δραστηριότητα για συμψηφισμό με τα κέρδη των επόμενων 5 ετών (άρθρο 27 ΚΦΕ)
 - ♦ Ανάλωση κεφαλαίου από προηγούμενα έτη (34 παρ. 2 περ. ζ' ΚΦΕ)

Προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

- Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος
 - ♦ Αρχή του αποκτώμενου εισοδήματος (αρχή του δεδουλευμένου): φορολόγηση κατά την απόκτηση του δικαιώματος είσπραξης
 - ♦ Αρχή του πραγματοποιούμενου εισοδήματος: φορολόγηση κατά την είσπραξη
- Στην Ελλάδα
 - ♦ Καταρχήν εφαρμόζεται η αρχή του αποκτώμενου εισοδήματος (άρθρο 8 παρ. 4 ΚΦΕ)
 - ♦ Εξαιρέσεις (φορολόγηση κατά την είσπραξη):
 - Αγροτικές ενισχύσεις/επιδοτήσεις
 - Αναδρομικά μισθωτών – συνταξιούχων: εφόσον δεν αναγράφονται διακεκριμένα στην ετήσια βεβαίωση αποδοχών που χορηγείται στον δικαιούχο ή δεν προκύπτει με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο το έτος στο οποίο ανάγονται

Προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

- Πραγματικός (λογιστικός)
 - ♦ Με βάση τα δηλούμενα εισοδήματα
- Τεκμαρτός
 - ♦ Τεκμήριο δαπανών διαβίωσης
 - ♦ Τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες)
 - ♦ **Ελάχιστο ετήσιο κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα**
- Έμμεσος προσδιορισμός (έμμεσες τεχνικές ελέγχου)
 - ♦ της αρχής των αναλογιών,
 - ♦ της ανάλυσης ρευστότητας του φορολογούμενου,
 - ♦ της καθαρής θέσης του φορολογούμενου,
 - ♦ της σχέσης της τιμής πώλησης προς τον συνολικό όγκο κύκλου εργασιών και
 - ♦ του ύψους των τραπεζικών καταθέσεων και των δαπανών σε μετρητά.
- Φορολογείται το μεγαλύτερο αποτέλεσμα

Προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

- Πραγματικός (λογιστικός)
- Τεκμαρτός
 - ♦ Πλέον μόνο στα φυσικά πρόσωπα
- Έμμεσος προσδιορισμός
 - ♦ Αντικατέστησε τον εξωλογιστικό προσδιορισμό
 - ♦ Πρόκειται να αντικαταστήσει τον τεκμαρτό προσδιορισμό

Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων

Φορολογικοί συντελεστές

- Εισόδημα από μισθωτή εργασία, συντάξεις, επιχειρηματική και αγροτική δραστηριότητα

Κλιμάκιο εισοδήματος	Φορολογικός συντελεστής
0 - 10.000	9 %
10.001 - 20.000	22 %
20.001 – 30.000	28 %
30.001 – 40.000	36 %
40.000 -	44 %

Φορολογικοί συντελεστές

- Μείωση φόρου που προκύπτει από την κλίμακα
 - ♦ Εισόδημα έως 12.000 €:
 - Φορολογούμενος χωρίς τέκνα: μείωση 777 €
 - Φορολογούμενος με ένα τέκνο: μείωση 900 €
 - Φορολογούμενος με 2 τέκνα: μείωση 1.120 €
 - Φορολογούμενος με 3 τέκνα: 1.340 €
 - Φορολογούμενος με 4 τέκνα: 1.580 €
 - Φορολογούμενος με 5 και άνω τέκνα: 1.780 €
 - Κάθε επιπλέον τέκνο: 200 €
 - ♦ Εισόδημα άνω των 12.000 €:
 - Μείωση 20 € ανά 1.000 € εισοδήματος
 - Δεν εφαρμόζεται για φορολογούμενους με 5 τέκνα και άνω

Φορολογικοί συντελεστές

- Μείωση φόρου που προκύπτει από την κλίμακα
 - ◆ Παράδειγμα φορολογούμενου με 1 τέκνο:
 - Εισόδημα 12.000 €: μείωση 900 €
 - Εισόδημα 20.000 €: μείωση $900 - (20 \times 8) = 740$ €
 - Εισόδημα 30.000 €: μείωση $900 - (20 \times 18) = 540$ €

Φορολογικοί συντελεστές

- Δαπάνες με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής
 - ◆ Τουλάχιστον 30% του εισοδήματος
 - ◆ Μέχρι 20.000 € δαπανών
- Αν δεν καλύπτεται: φόρος στη διαφορά με 22%
- Απαλλαγή:
 - ◆ Φορολογούμενοι άνω των 70 ετών
 - ◆ Φορολογούμενοι με αναπηρία άνω του 80%
 - ◆ Φορολογούμενοι σε δικαστική συμπαράσταση
 - ◆ Φορολογικοί κάτοικοι ΕΕ ή ΕΟΧ

Φορολογικοί συντελεστές

- Αφορολόγητο όριο (κατ' αποτέλεσμα)
 - ◆ Φορολογούμενος χωρίς τέκνα: 8.633 €
 - ◆ Φορολογούμενος με 1 τέκνο: 10.000 €
 - ◆ Φορολογούμενος με 2 τέκνα: 11.000 €
 - ◆ Φορολογούμενος με 3 τέκνα: 12.000 €
 - ◆ Φορολογούμενος με 4 τέκνα: 13.091 €
 - ◆ Φορολογούμενος με 5 τέκνα: 14.000 €

Φορολογικοί συντελεστές

- Εισόδημα από κεφάλαιο
 - ♦ Μερίσματα: 5%
 - ♦ Τόκοι: 15%
 - ♦ Δικαιώματα: 20%
 - ♦ Εισόδημα από ακίνητη περιουσία

Κλιμάκιο εισοδήματος	Φορολογικός συντελεστής
0 - 12.000	15 %
12.001 – 35.000	35 %
35.001 -	45 %

Φορολογικοί συντελεστές

- Εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου
 - ◆ Μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας
 - ◆ Μεταβίβαση τίτλων
 - ◆ π.χ. μετοχές, εταιρικά μερίδια, ομόλογα, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα
- Συντελεστής 15%
- Αναστολή για τη μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας μέχρι 31.12.2024

Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων

Παράδειγμα

Φορολογούμενος δικηγόρος

Φορολογητέο
εισόδημα

60.000

Κλιμάκιο	Συντελ.
0 - 10.000	9 %
10.001 – 20.000	22 %
20.001 - 30.000	28 %
30.001 – 40.000	36 %
40.001 -	44 %

Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων

Παράδειγμα

Φορολογούμενος δικηγόρος

Φορολογητέο εισόδημα	10.000	x 9% =	900
	10.000	x 22% =	2.200
	10.000	x 28% =	2.800
	10.000	x 36% =	3.600
	20.000	x 44% =	8.800
Σύνολο	60.000		<hr/> 18.300

Κλιμάκιο	Συντελ.
0 - 10.000	9 %
10.001 – 20.000	22 %
20.001 - 30.000	28 %
30.001 – 40.000	36 %
40.001 -	44 %

Προσωπικός φόρος

- Λήψη υπόψη συγκεκριμένων προσωπικών δαπανών
- Συστήματα:
 - ♦ Μείωση του φορολογητέου εισοδήματος
 - ♦ Μείωση του τελικού φόρου
- Ελλάδα
 - ♦ Παλαιότερα: και τα δύο συστήματα
 - ♦ Τώρα: μείωση του τελικού φόρου

Προσωπικός φόρος

- Πρόσθετες μειώσεις του φόρου:
 - ♦ Για εξαρτώμενα μέλη: 200 €
 - με αναπηρία
 - αναπήρους πολέμου
 - θύματα πολέμου ή τρομοκρατικής ενέργειας
 - ♦ ~~Για ιατρικές δαπάνες~~
 - ♦ Δωρεές σε συγκεκριμένους φορείς: 20%
 - Με απόφαση του Υπ. Οικονομικών ορίζονται οι φορείς
 - Περιλαμβάνονται και πολιτικοί φορείς

Τεκμαρτός προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

- Αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης (§ 31 ΚΦΕ)
- Αντικειμενικές δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (§ 32 ΚΦΕ)

Τεκμαρτός προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

- Αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης (§ 31 ΚΦΕ)
 - ♦ Δαπάνη ιδιοκατοίκησης ή μίσθωσης κατοικίας
 - Κύριας
 - Δευτερευουσών
 - ♦ Δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου Ι.Χ.
 - ♦ Δαπάνη για ιδιωτικά σχολεία
 - ♦ Δαπάνη για υπηρετικό προσωπικό
 - Οικιακοί βοηθοί
 - Οδηγοί αυτοκινήτων
 - Δάσκαλοι
 - Λοιπό προσωπικό

Τεκμαρτός προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

- Αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης (§ 31 ΚΦΕ)
 - ♦ Δαπάνη για σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης
 - ♦ Δαπάνη για αεροσκάφη, ελικόπτερα, ανεμόπτερα
 - ♦ Δαπάνη για δεξαμενή κολύμβησης
 - ♦ Ετήσια δαπάνη διαβίωσης
 - Άγαμοι: 3.000
 - Έγγαμοι: 5.000
- Μαχητά τεκμήρια
 - ♦ Στρατευμένοι
 - ♦ Φυλακισμένοι
 - ♦ Νοσηλευόμενοι
 - ♦ άνεργοι

Τεκμαρτός προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

- Αντικειμενικές δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (§ 32 ΚΦΕ)
 - ♦ Αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση:
 - Αυτοκινήτων, διτροχών και τριτροχών
 - Πλοίων αναψυχής
 - Αεροσκαφών
 - Κινητών μεγάλης αξίας (>10.000 ευρώ)
 - ♦ Αγορά, leasing ή κατασκευή ακινήτων
 - ♦ Χορήγηση δανείων
 - ♦ Δωρεές, γονικές παροχές, χορηγίες (εξαιρούνται αυτές προς το Δημόσιο και μη κερδοσκοπικά ιδρύματα)
 - ♦ Απόσβεση δανείων

Τεκμαρτός προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

- Αντικειμενικές δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (§ 32 ΚΦΕ)
 - ♦ Δεν είναι τεκμήριο η εισφορά κεφαλαίου σε εταιρεία
 - ♦ Μαχητά τεκμήρια;
 - Δεν προβλέπεται ρητώς
 - Κατά γενική αρχή είναι μαχητά
 - Πολύ δυσχερής η απόδειξη

Τεκμαρτός προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

- Κάλυψη τεκμηρίων (άρθρο 33 ΚΦΕ)
 - ◆ Εισοδήματα απαλλασσόμενα ή φορολογούμενα με ειδικό τρόπο
 - ◆ Εισοδήματα μη φορολογητέα
 - ◆ Ποσά από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων
 - ◆ Εισαγωγή συναλλάγματος
 - ◆ Ληφθέντα δάνεια
 - ◆ Ληφθείσες δωρεές ή γονικές παροχές
 - ◆ Ανάλωση κεφαλαίου από προηγούμενα έτη

Προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος

- Ατομικός και οικογενειακός προσδιορισμός
- Οικογενειακός προσδιορισμός (άρθρο 67 παρ. 4 ΚΦΕ):
 - ♦ Χωριστή φορολόγηση των συζύγων / μερών συμφώνου συμβίωσης
 - ♦ Δήλωση των συζύγων / μερών συμφώνου συμβίωσης
 - Καταρχήν κοινή
 - Κατ' επιλογήν ξεχωριστή («φορολογικό διαζύγιο»)

Οικογενειακός προσδιορισμός

- Εισόδημα ανήλικων τέκνων
 - ◆ Προστίθεται στα εισοδήματα και φορολογείται στο όνομα του γονέα που ασκεί τη γονική μέριμνα ή θεωρείται κατ' αρχήν υπόχρεος για την υποβολή της δήλωσης
 - ◆ Σε περίπτωση χωριστής δήλωσης, προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα με το υψηλότερο εισόδημα
 - ◆ Το ανήλικο τέκνο υπέχει αυτοτελή φορολογική υποχρέωση
 - για εισόδημα από εργασιακή σχέση
 - για συντάξεις λόγω θανάτου του πατέρα ή της μητέρας του

Οικογενειακός προσδιορισμός

- Εξαρτώμενα μέλη (άρθρο 11 ΚΦΕ)
 - ◆ Ο/η σύζυγος, εφόσον δεν έχει δικά του εισοδήματα
 - ◆ Άγαμα τέκνα, εφόσον
 - Είναι ανήλικα έως 18 ετών
 - Είναι ενήλικα έως 25 ετών και
 - Φοιτούν σε σχολές, σχολεία, ΙΕΚ της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή
 - Είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ ή
 - Υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους
 - Δεν αποκτούν εισόδημα άνω των 3.000 € ετησίως

Οικογενειακός προσδιορισμός

- Εξαρτώμενα μέλη (άρθρο 11 ΚΦΕ)
 - ◆ Φυσικά πρόσωπα με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστο 67%
 - Τέκνα του φορολογουμένου
 - αδελφοί και αδελφές των δύο συζύγων
 - Δεν αποκτούν εισόδημα άνω των 6.000 € ετησίως
 - ◆ Ανιόντες, εφόσον δεν αποκτούν εισόδημα άνω των 3.000€ ετησίως
 - ◆ Ανήλικα ορφανά
 - με συγγένεια έως γ' βαθμού με τον φορολογούμενο και
 - δεν αποκτούν εισόδημα άνω των 3.000 € ετησίως

Φορολογικό υποκείμενο (άρθρο 45 ΚΦΕ)

- Νομικά πρόσωπα
 - ♦ Κεφαλαιουχικές εταιρείες
 - ♦ Προσωπικές εταιρείες
 - ♦ Μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα
 - Εξαίρεση: έσοδα που πραγματοποιούνται κατά την επιδίωξη της εκπλήρωσης του σκοπού τους
 - ♦ Συνεταιρισμοί και ενώσεις συνεταιρισμών
 - ♦ Κοινωνίες αστικού δικαίου
 - ♦ Αστικές, συμμετοχικές ή αφανείς εταιρείες
 - ♦ Κοινοπραξίες
 - ♦ Αλλοδαπές επιχειρήσεις με μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα
- Νομικές οντότητες

Νομική οντότητα

- Αγγλικά "legal entity"
- Ορισμός (άρθρο 2 ΚΦΕ):
«Κάθε μόρφωμα εταιρικής ή μη οργάνωσης ανεξαρτήτως νομικής προσωπικότητας και κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα που δεν είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο.»

Νομική οντότητα

- Ενδεικτική απαρίθμηση:
 - ♦ Συνεταιρισμός
 - ♦ οργανισμός
 - ♦ υπεράκτια ή εξωχώρια εταιρεία
 - ♦ κάθε μορφής εταιρεία ιδιωτικών επενδύσεων
 - ♦ κάθε μορφής καταπίστευμα ή εμπίστευμα ή οποιοδήποτε μάρφωμα παρόμοιας φύσης
 - ♦ κάθε μορφής ίδρυμα ή σωματείο ή οποιοδήποτε μάρφωμα παρόμοιας φύσης
 - ♦ κάθε μορφή προσωπικής επιχείρησης ή οποιαδήποτε οντότητα προσωπικού χαρακτήρα

Νομική οντότητα

- Ενδεικτική απαρίθμηση (συνέχεια):
 - ♦ κάθε μορφής κοινή επιχείρηση
 - ♦ κάθε μορφής εταιρείας διαχείρισης κεφαλαίου ή περιουσίας ή διαθήκης ή κληρονομίας ή κληροδοσίας ή δωρεάς
 - ♦ κάθε φύσης κοινοπραξία
 - ♦ κάθε μορφής εταιρεία αστικού δικαίου
 - ♦ συμμετοχικές ή αφανείς εταιρείες
 - ♦ κοινωνίες αστικού δικαίου

Φορολογικό υποκείμενο

- Απαλλάσσονται:
 - ♦ Φορείς γενικής κυβέρνησης
 - ♦ Εξαιρείται:
 - εισόδημα από κεφάλαιο
 - εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου
 - ♦ Τράπεζα της Ελλάδος
 - ♦ Εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ)
 - ♦ Διεθνείς οργανισμοί υπό τον όρο της αμοιβαιότητας
 - ♦ ΤΑΙΠΕΔ

Φορολογικό αντικείμενο

- Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα
- Όλα τα έσοδα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων λογίζονται κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα

Φορολογικός συντελεστής (άρθρο 58 ΚΦΕ)

- Αναλογικός:
 - ♦ Γενικός κανόνας: 22%
 - ♦ Πιστωτικά ιδρύματα που έχουν ενταχθεί στις διατάξεις για την αναβαλλόμενη φορολογία: 29%
- Παρακράτηση κατά τη διανομή κερδών 5%
 - ♦ Εξαίρεση: προσωπικές εταιρείες με απλογραφικά βιβλία
 - Συντελεστής: 22%
 - Διανομή: χωρίς παρακράτηση

Σύστημα φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων

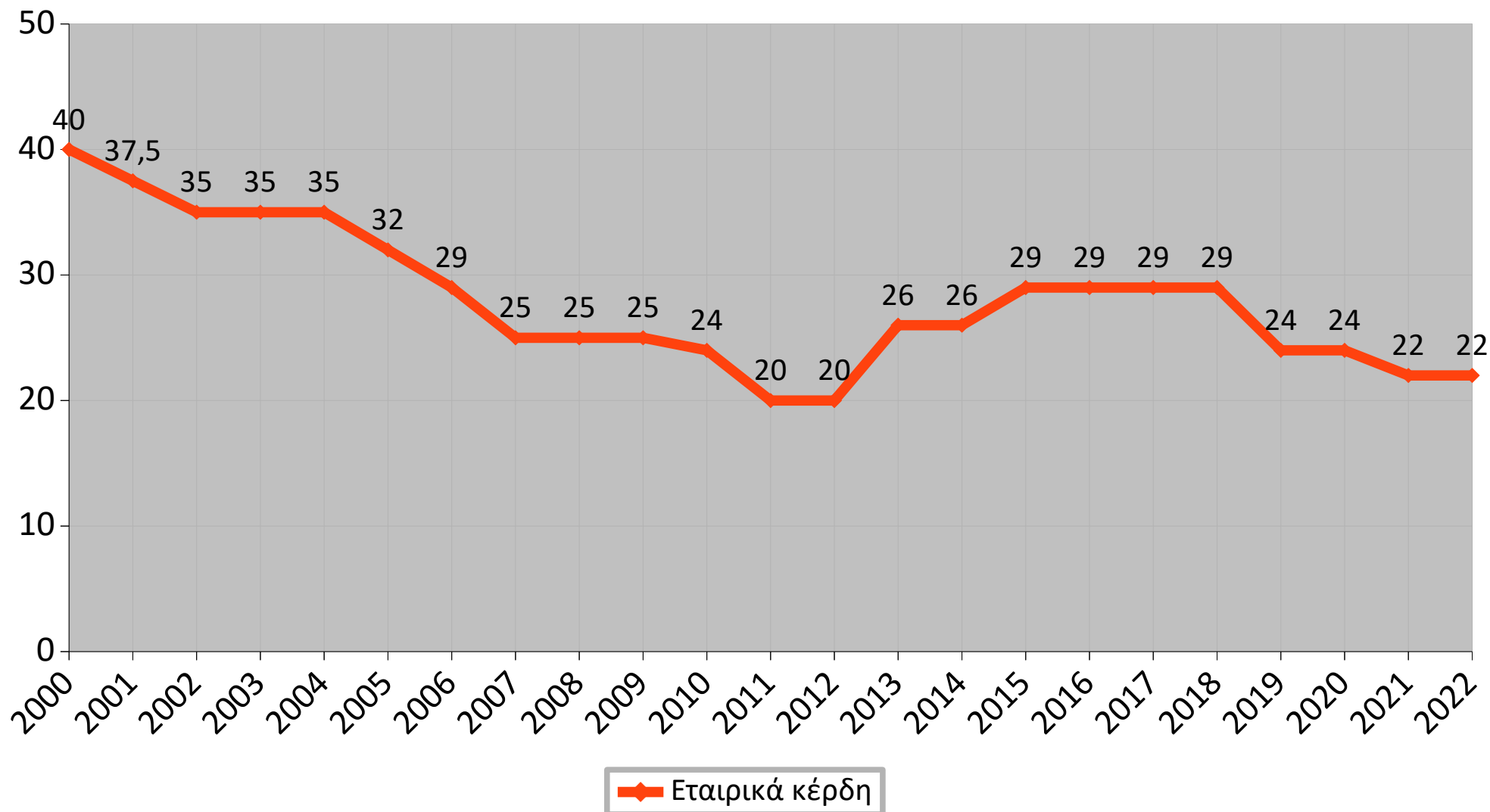
- Κλασικό σύστημα (διπλή φορολογία):
 - ♦ Φορολογία νομικού προσώπου και εταίρου
- Συστήματα καταπολέμησης της διπλής φορολογίας
 - ♦ Σύστημα εξαίρεσης
 - Είτε φορολογία μόνο του νομικού προσώπου
 - Είτε φορολογία μόνο του εταίρου
 - ♦ Σύστημα πίστωσης
 - Συμψηφισμός του φόρου του νομικού προσώπου με το φόρο του εταίρου
- Σύστημα διπλού συντελεστή (split rate system)
 - ♦ Διαφορετικός συντελεστής για διανεμόμενα και μη διανεμόμενα κέρδη

Ισχύον σύστημα στην Ελλάδα

- Κλασικό σύστημα
 - ♦ Το κέρδος φορολογείται στα χέρια και του νομικού προσώπου και του μετόχου
- Νομικό πρόσωπο:
 - ♦ φορολογείται για όλα τα κέρδη (διανεμόμενα και μη διανεμόμενα)
 - ♦ ενιαίος αναλογικός συντελεστής 22%
- Εταίρος:
 - ♦ Φορολογείται για τα διανεμόμενα κέρδη
 - ♦ Παρακράτηση κατά τη διανομή 5%
 - ♦ Η παρακράτηση εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση του μετόχου φυσικού προσώπου
 - ♦ Η παρακράτηση δεν εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση του μετόχου νομικού προσώπου

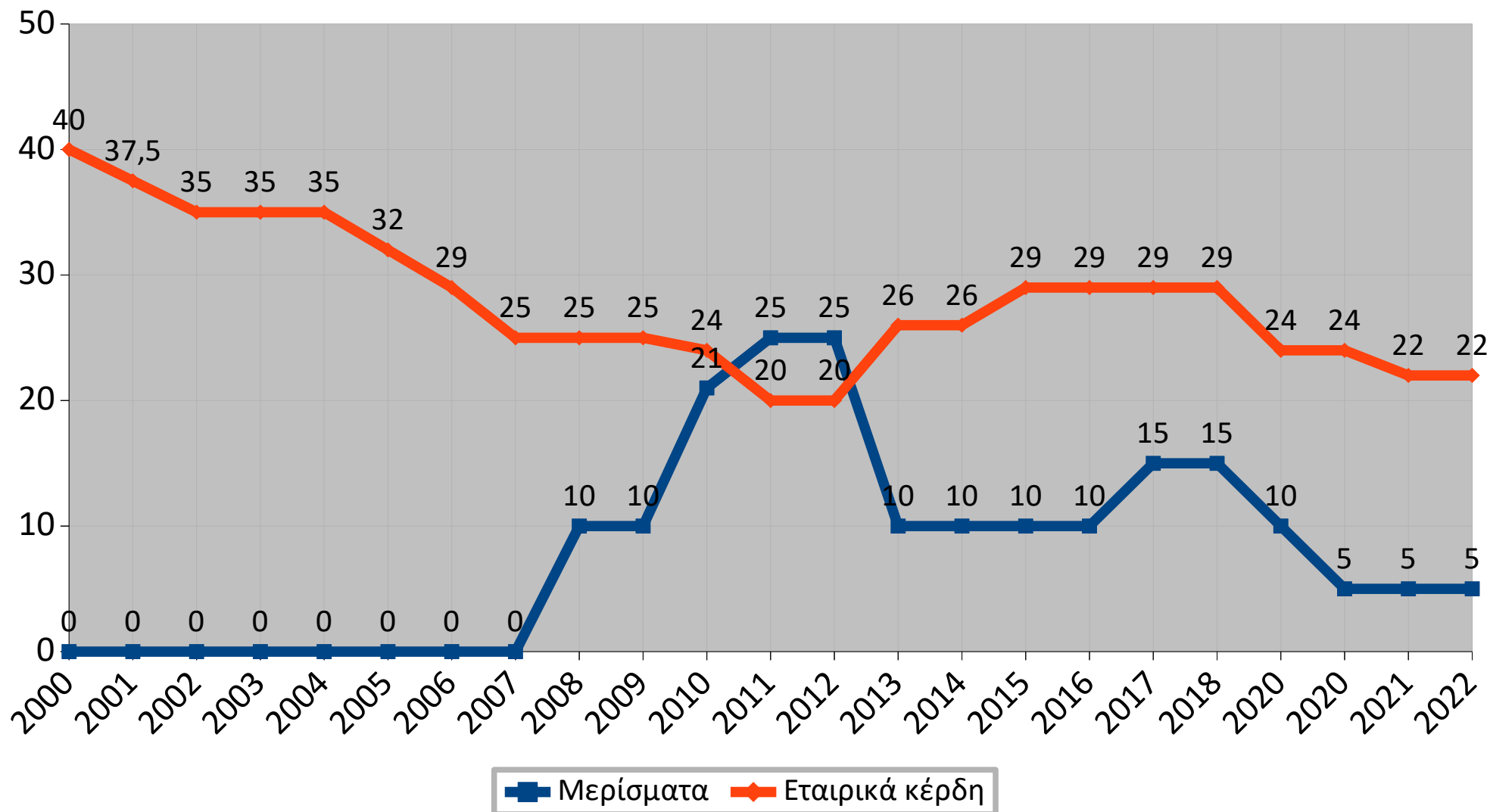
Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων

Εξέλιξη του φορολογικού συντελεστή

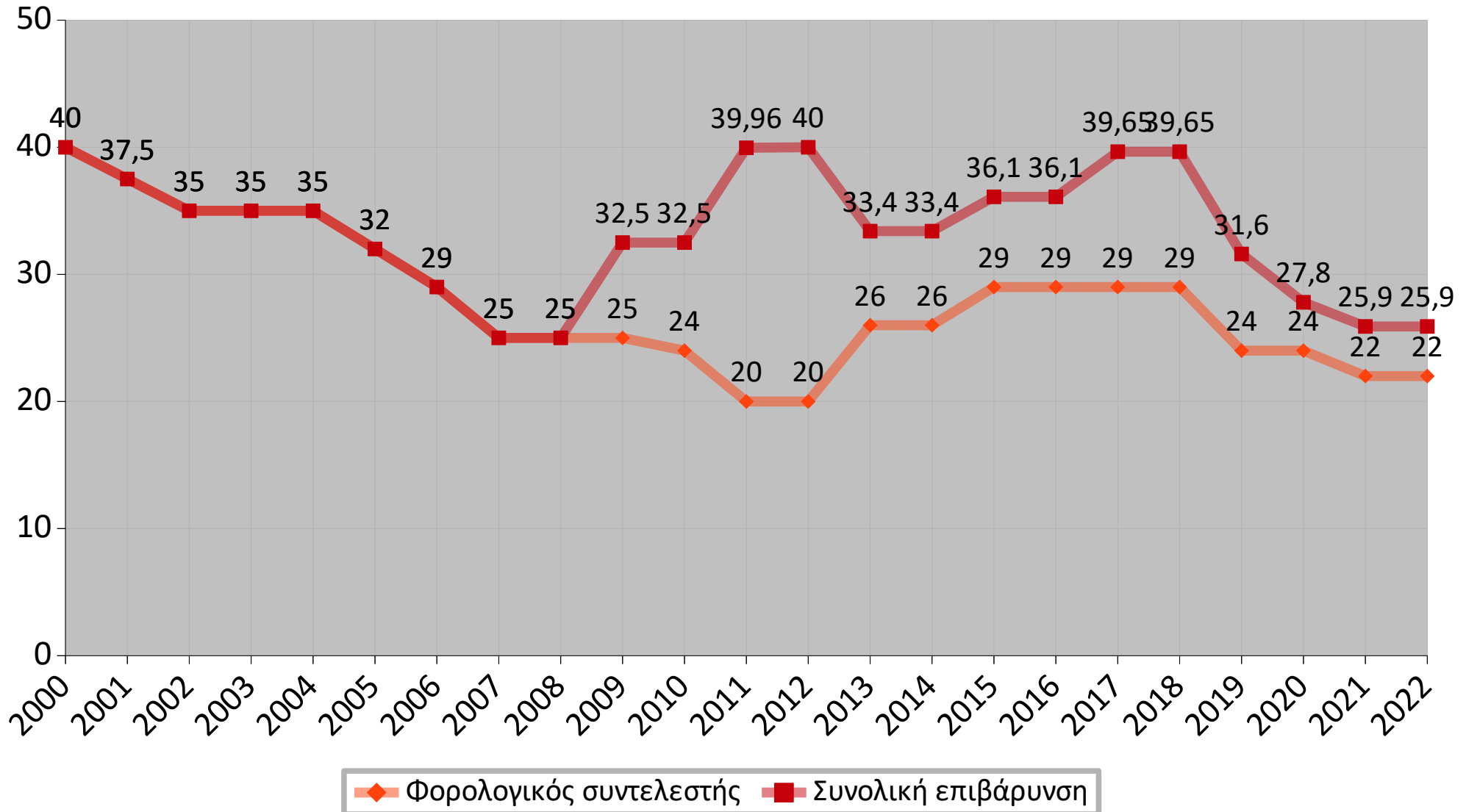
Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων

Εξέλιξη του φορολογικού συντελεστή

Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων

Εξέλιξη του φορολογικού συντελεστή

Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων

Παράδειγμα υπολογισμού

	Μέτοχος φ.π.	Μέτοχος ν.π.
Κέρδος νομικού προσώπου προ φόρου	100,00	100,00
Φόρος εισοδήματος ν.π. 22%	22,00	22,00
Κέρδος νομικού προσώπου μετά το φόρο	78,00	78,00
Μέρισμα	78,00	78,00
Παρακράτηση φόρου 5% ($78,00 \times 5\% =$)	3,90	3,90
Καθαρό εισπρακτέο εταίρου	74,10	74,10
Φόρος εισοδήματος εταίρου	0	$78,00 \times 22\% = 17,16$
Μείον παρακρατηθείς φόρος	-	3,90
Τελικός καταβλητέος φόρος	0	$17,16 - 3,90 = 13,26$
Καθαρό κέρδος εταίρου	74,10	56,94